

**КЛІНІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ
ВЕГЕТАТИВНОГО ТЕСТУВАННЯ “VEGA-TEST” У
КОМПЛЕКСНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ ПАЦІЄНТІВ ІЗ
ПОРУШЕННЯМ АДАПТАЦІЇ ДО ЗУБНИХ ПРОТЕЗІВ**

Національний медичний університет імені акад. О.О. Богомольця

Актуальність теми. Сучасну медицину посилено цікавлять діагностичні методики, які відрізняються схоластичним, тобто системним підходом до організму. Помітна тенденція усвідомлення необхідності об'єднання розрізнених вузькоспеціалізованих медичних знань та створення єдиної інтегративної медицини [3,9].

Адаптація є визначним фактором ефективності зубного протезування. Гомеостаз організму як його основна властивість - це результат філогенетичної адаптації. При цьому адаптацію можна розглядати як сукупність реакцій, які забезпечують пристосування організму до змін навколишніх умов [1,7]. Проте до адаптації здатний лише цілісний організм, а не окремий його орган або частина. Тому що питання адаптаційних можливостей - це питання про функціональний стан організму [2,4,5,8,9,10].

Клінічні прояви порушення адаптації до зубних протезів поліморфічні та найчастіше представлені різноманітними скаргами на біль і парестезії, які виникли після протезування зубів. Основні з них такі: втрата смакових відчуттів, утруднене ковтання, пекучість слизової оболонки язика, піднебіння, сухість у роті, кашель. Часто хворі скаржаться на біль у ділянках зубів, щелеп, обличчя, голови та шиї [5,11].

Сучасні погляди на етіологію, патогенез та лікування хворих, які страждають на біль і парестезії в щелепно-лицевій ділянці, охоплюють дві патогенетичні концепції цих захворювань: перша ґрунтується на порушенні функції механізмів периферичної нервової системи в порожнині рота та щелепно-лицевій ділянці, згідно з другою біль та печію в щелепно-лицевій ділянці спричиняють психосоматичні захворювання, алергія, відсутність імунітету [5,10,11]. О.С. Яворська описала лицевий біль як наслідок захворювання внутрішніх органів, про що інформує стан вегетативної нервової системи [10] .

Розглядаючи адаптацію пацієнтів до зубних протезів як окремий випадок загального адаптаційного синдрому, цілком обґрунтовано можна стверджувати про доцільність отримання діагностичних даних про стан органів і систем організму для відповіді на питання причинно-наслідкових зв'язків та механізмів формування адаптації. Досить доцільно розрізняти рівні порушення психосоматичних, функціональних та як наслідок - тканинних змін [2,3,4,5,6,7].

У останнє десятиріччя створено багато методик діагностики, які мають урахувати взаємовплив систем організму, їх функціональну узгодженість та адекватність. Усі ці методики відрізняються рівнями технічної, біологічної та фізичної наукової обґрунтованості, а отже – достовірності.

У наших дослідженнях ми використовували одну з останніх розробок, створену завдяки спільним досягненням квантової фізики, електроніки та медицини, - метод вегетативно-резонансного тестування (АТМ "Vega-Test"). Методика становить собою неінвазивний метод, який розробив німецький лікар Шиммель Х. (1978). Механізм тестування органів і систем реалізується шляхом аналізу частот процесів, резонуючих із ним [9].

Метою нашої роботи було проведення комплексної системної оцінки стану організму, дослідження взаємозв'язків патології органів і систем у пацієнтів із різноманітними проявами порушення адаптації, розкриття патогенетичних механізмів розвитку порушення адаптації до зубних протезів.

Матеріали та методи дослідження. Для досягнення поставленої мети ми обстежили 187 пацієнтів із порушеннями адаптації до зубних протезів віком від 25 до 70 років, у тому числі 138 жінок (73,8%) та 49 чоловіків (26,2%), які були направлені до стоматологічної клініки НМУ ім. Богомольця з різних стоматологічних установ України. Пацієнти були об'єднані у вікові групи. Переважна кількість пацієнтів належала до IV вікової групи 55 – 65 років (76 осіб). Кількість жінок у ній склала 57 осіб (75%), чоловіків - 19 (25%).

За ознакою типу запропонованої ортопедичної конструкції пацієнти були розподілені на 6 груп: 3 групи - протезоносії знімних та 3 групи - протезоносії незнімних конструкцій різних конфігурацій і методик виготовлення.

Була виділена 7 (контрольна) група пацієнтів, яким були виготовлені знімні та незнімні протези за загальноприйнятою методикою, адаптація до яких відбулась у терміни встановленої норми. Групу склали 32 особи віком від 35 до 65 років: незнімні конструкції – 16 осіб (50%), знімні конструкції - 16 осіб (50%). Серед них чоловіків - 11 осіб (34,4%), жінок - 21 особа (65,6%).

Для отримання порівняльних результатів пацієнтів сформованих груп із порушеннями адаптації та контрольної групи підбирали за принципом парної відповідності з урахуванням віку, статі, обсягу ортопедичних втручань та виду конструкції.

Методи дослідження, застосовані нами, були спрямовані, з одного боку, на оцінку стану ортопедичної конструкції, з іншого – стану пацієнта,

виявлення адаптаційних можливостей організму шляхом оцінки стану вегетативної нервової системи пацієнта.

Комплекс досліджень охоплював:

стоматологічні загальноклінічні методи;

стоматологічні спеціальні:

- ортопантомографія – для отримання одномоментного зображення всієї зубощелепної системи, оцінки стану зубів, якості проведеного попереднього ендодонтичного лікування, діагностики можливих ускладнень хірургічних втручань, онкологічних захворювань;
- комп'ютерна томографія СНЩС– для вивчення топографо-анатомічних співвідношень елементів СНЩС та наявності патологічних змін окремих його елементів;
- електроміографія жувальних м'язів – із метою комплексного визначення зміни якісних та кількісних електроміографічних показників жувальних м'язів;
- оклюзіографія – з метою визначення характеру оклюзійних співвідношень;
- вивчення діагностичних моделей щелеп у артикуляторі – у звичайній оклюзії та центральному співвідношенні з метою аналізу статичної та динамічної оклюзії, визначення виду прикусу і наявності можливих супраконтрактивних;
- запис рухів нижньої щелепи.

У комплексному обстеженні пацієнтів ми застосували метод вегетативно-резонансного тестування “Vega – Test” (АТМ-Express Test) – для визначення загального стану організму та наявності вісцеральної патології, вивчення реактивності організму, типу ВНС, стану ЦНС; можливої алергії на хімічний склад матеріалів, із яких виготовлені протези; екзогенного, ендогенного і радіаційного навантаження, грибкового, бактеріального та вірусного обтяження; стану імунної,

лімфатичної, ендокринної систем; стану хребта. Автоматично система визначала органи, на які треба звернути увагу. На підставі інтегрального аналізу 30 показників метод давав можливість прогнозувати ризик виникнення захворювань, здійснювати їх ранню діагностику, оцінювати вірогідність прогресування патології, умови для формування адаптації.

Результати дослідження та їх обговорення. Дані, отримані за допомогою методу вегетативно-резонансного тестування на обстеженні пацієнтів, корекція або переробка протезів яких не приводила до формування адаптації, відображені в таблиці.

ІЛЮСТРАЦІЯ

За допомогою "Vega-Test" було отримано підтвердження інформації про стан ВНС, взаємозв'язки з патологією внутрішніх органів і систем, які можуть призводити до зриву адаптаційних механізмів людини.

Установлено, що при виникненні парестезій має місце порушення функціонування парасимпатичного відділу вегетативної нервової системи, яке проявляється симптомокомплексом глосодинії, а при больовому синдромі – дисфункція симпатичного відділу вегетативної нервової системи, про що інформує розвиток гангліонітів щелепно-лицевої ділянки.

На підставі проведених досліджень ми вважаємо, що **провідну роль у патогенезі порушення адаптації до зубних протезів** відіграють, з одного боку, вісцеральна патологія, захворювання судин краніовертебрального відділу, остеохондроз шийного відділу хребта, ендокринна дисфункція. З іншого - наявність гострого або хронічного стресу. При цьому формується підвищена чутливість рецепторних зон зубощелепного апарату і будь-яка ортопедична конструкція викликає додаткове подразнення колектора нервових утворів щелепно-лицевої ділянки. У цієї категорії пацієнтів такий стан провокує загострення

гლოსодинії та вегетативних гангліонітів голови і шиї, що призводить до відмови пацієнтів від користування ортопедичними конструкціями.

Висновки

1. Застосування методу "Vega-Test" дало можливість систематизувати захворювання органів та систем у разі виникнення стійких порушень адаптації до зубних протезів.

2. Ортопедичне стоматологічне лікування є не тільки місцевим втручанням, а і впливає на організм людини в цілому.

3. Комплексне дослідження пацієнтів зі стійкими порушеннями адаптації, пов'язаними з парестезіями в щелепно-лицевій ділянці, виявило в 100% випадків вісцеральну патологію. Установлена пряма залежність інтенсивності болю та парестезій при порушенні адаптації від загострення вісцеральної патології.

4. Адаптація пацієнтів до ортопедичної конструкції зумовлена особистими фізіологічними характеристиками, індивідуальними особливостями вегетативного статусу.

Перспективи подальших досліджень

Тенденція до збільшення кількості стоматологічних хворих, які звертаються з проявами порушення адаптації до зубних протезів, потребує поглибленого вивчення методів діагностики й прогнозування, розробки ефективних заходів профілактики порушення адаптації, що обумовлює актуальність наших досліджень, обґрунтованість теми та поставлених завдань.

Література

1. Грицай Н.М. Нейростоматологія / Н. М. Грицай, Н. О. Кобзиста. – К.: Здоров'я, 2001. – С. 99-103, 119-126.
2. Долгих В.Т. Клиническая патофизиология для стоматолога / В. Т. Долгих, И. Е. Матусов, В. И. Чесноков [и др.] ; под ред. В. Т. Долгих. –

- М.: Мед. книга, 2000. – С. 75-85, 97-98, 121-127.
3. Крупнова Л.К. Профилактика и восстановительное лечение больных с хронической патологией методами биофизической и натуропатической медицины / Л.К. Крупнова, Е.В. Фазлеева. – Казань, 2006. – С. 8-16.
 4. Левицкий А.П. Адаптационно-трофические системы организма и их роль в патологии / А П. Левицкий // Вісник стоматології.– 2003.– №1.– С. 91-95.
 5. Медвінська Н.І. Спосіб дослідження пацієнтів з порушенням адаптації до зубних протезів / Н.І. Медвінська, О.С.Яворська // Патент на винахід № а 2007 09885 від 03.09.07.
 6. Михайлова Е.С. Синдром жжения в полости рта у больных с ортопедическими конструкциями / Е. С. Михайлова, И. В. Кулик, Б. В. Трифонов // Клиническая стоматология. – 2007. – №1. – С. 44-48.
 7. Нідзельський М. Я. Механізми адаптації до стоматологічних протезів / М. Я. Нідзельський. – Полтава: Техсервіс, 2003. – 116 с.
 8. Саносян Г. В. Функциональная характеристика сенсорного аппарата периодонта и его значение в клинике ортопедической стоматологии / Г. В. Саносян, С. М. Будылина, И. Ю. Лебеденко // Стоматология. – 2006. – №3. – С. 47-52.
 9. Филюнова Е.Г. АТМ "Vega - Test": [метод. реком.] / Е.Г. Филюнова, Е.И. Сиряковская, О.О. Калейников .- К.: ООО «Алтимед», 2006.- С.2-8.
 10. Чернина О. В. Роль вегетативной нервной системы в развитии патологических процессов полости рта / О. В. Чернина, С. П. Ярова // Современная стоматология. – 2001. – №2. – С. 18-20.
 11. Яворская Е.С. Болевые и парастетические синдромы челюстно – лицевой области / Е.С. Яворская : [метод. пособ. по нейростоматологии]. – К.: Наук. думка, 2007. – С.18-22, 77-81.

Стаття надійшла

22.10.2009 р.

Резюме

На данном периоде развития медицины значительно возрос интерес к диагностическим методикам, отличающимся схоластическим (системным) подходом к организму. Уровень диагностики должен учитывать взаимовлияние систем организма, их функциональную согласованность и адекватность.

Рассматривая адаптацию пациентов к зубным протезам как частный случай общего адаптационного синдрома, вполне обосновано можно утверждать о необходимости получения диагностических данных о состоянии органов и систем организма в ответ на вопросы о причинно-следственных связях и механизмах формирования адаптации.

Ключевые слова: нарушения адаптации, вегетативная нервная система, вегетативное тестирование, зубные протезы.

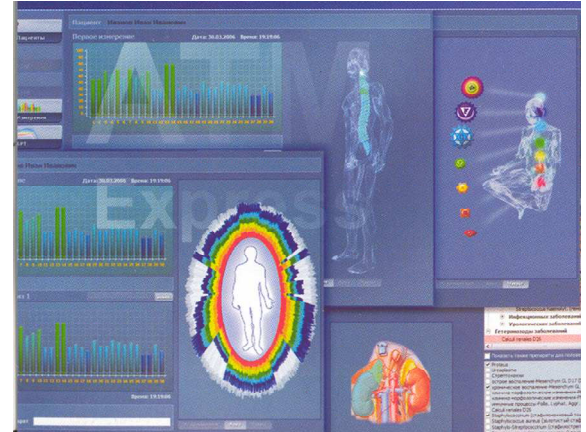
Summary

In the modern period of medicine development there is a high interest in diagnostic methods with scholastic approach to human organism. The level of diagnosing must include the mutual influence of the systems of human organism, their functional concordance and adequacy.

Considering the patients' adaptation to dental prosthesis as a particular case of common adaptive syndrome, it is quite reasoned to get diagnostic data on the condition of organs or their systems in order to realize cause-effect relations and mechanisms of adaptation.

Key words: disorders of adaptation, vegetative nervous system, vegetative testing, dentures.

Захворювання органів та систем у разі стійких порушень адаптації до зубних протезів ("VEGA-TEST")

Порушення адаптації, пов'язані з виникненням парестезій	Порушення адаптації, пов'язані з виникненням болю
<p style="text-align: center;">Вісцеральна патологія</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ захворювання печінки ▪ захворювання жовчного міхура ▪ захворювання шлунка ▪ захворювання селезінки ▪ ураження щитоподібної залози ▪ деформації, стенози судин голови та шиї 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ остеохондроз або ушкодження шийного відділу хребта ▪ захворювання або перенесені хірургічні втручання органів малого таза ▪ ураження гіпофіза